

การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องมีแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการพยาบาลเพื่อพัฒนาผลลัพธ์ของการดูแล การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตามกรอบการประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกของหน่วยงานสมาคมพยาบาลอนุชาโร (RNAO, 2002) โดยเป็นการประเมินผลด้านโครงสร้าง ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) หัวหน้าหอผู้ป่วยแผนกผู้ป่วยนอก แผนกผู้ป่วยฉุกเฉิน หน่วยดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเฉียบพลัน และหอผู้ป่วยสามัญ โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่จำนวน 4 ราย 2) พยาบาลวิชาชีพที่ได้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจำนวน 7 ราย และ 3) ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจำนวน 18 รายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2552 ถึง กรกฎาคม 2552 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก 2) แบบสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล และ 3) แบบบันทึกการเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่ การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะและแผลกดทับ เครื่องมือชุดที่ 1 และ 2 ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสรุปเนื้อหา

ผลการศึกษามีดังนี้

1. การประเมินด้านโครงสร้างพบว่า มีการกำหนดนโยบายสำหรับการนำไปปฏิบัติ และติดตามการนำไปปฏิบัติโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย มีการระบุคุณสมบัติและแผนการพัฒนาความรู้และทักษะของพยาบาล มีการสร้างทีมสหสาขาวิชาชีพ มีบริการช่องทางเร่งด่วนสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเฉียบพลัน มีการจัดตั้งหอผู้ป่วยสำหรับดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเฉียบพลัน และมีการจัดตั้งศูนย์เครื่องมือและอุปกรณ์ อย่างไรก็ตาม ยังไม่ได้กำหนดมีวิธีการนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลลัพธ์ที่ชัดเจน

2. การประเมินด้านกระบวนการพบว่า พยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติกิจกรรมร้อยละ 89.4 ของแนวปฏิบัติทางคลินิก

3. การประเมินด้านผลลัพธ์พบว่า อุบัติการณ์การเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ โดยมีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจจำนวน 13.32 ครั้งต่อ 1,000 วันนอน มีการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะจำนวน 6.58 ครั้ง ต่อ 1,000 วันนอน และเกิดแผลกดทับจำนวน 2.16 ครั้งต่อ 1,000 วันนอน

ผลการศึกษานี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอย่างเป็นระบบให้เหมาะสมกับบริบทของโรงพยาบาล

Caring for stroke patient is a complex situation. It needs clinical practice guidelines for improving the quality outcomes. The purpose of this study was to evaluate the implementation of clinical nursing practice guidelines for stroke patients, based on the framework of Registered Nurses Ontario Association (RNAO, 2002), consists of the structure, process, and outcome evaluation. Subjects included; 1) four head nurses from the out patient department, emergency department, acute stroke unit and medical ward in Chiangmai Neurological hospital, 2) seven registered nurses who used the clinical nursing practice guidelines for stroke patient, and 3) eighteen stroke patients who were admitted during May to July, 2009. The research instruments consisted of 1) the semi-structured interview form related to implementation of clinical practice guidelines, 2) the participant observation form related to nursing practice, and 3) stroke patient complication recording form, including pneumonia, urinary tract infections and pressure ulcers. The first and the second instruments were validated by 3 experts, Data were analyzed by using descriptive statistics and content summarization.

Results of this study are as follows:

1. The structure evaluation found that the policy for implementation was identified and was monitored the implementation by the head nurses; nurse qualifications and the plan to improve their knowledge and skills were established. Multidisciplinary team for stroke patient care, 'the Stroke Fast-track' service, acute stroke unit and medical supplies and instrument unit were developed. However, strategies for clinical practice guidelines implementation and the outcome evaluation were not clarified.

2. The process evaluation found that most activities (89.47%) related to clinical nursing practice guidelines were performed by nurses.

3. The outcome evaluation found that complication rates of stroke patients were higher than Chiangmai neurological hospital standard criteria; the rate of pneumonia was 13.32 per 1,000 hospital days, the rate of urinary tract infection was 6.58 per 1,000 hospital days and the rate of pressure ulcer was 2.16 per 1,000 hospital days.

The result of this study could be used as a guide for planning to develop the quality of stroke patient nursing practice systemically in Chiangmai Neurological Hospital.